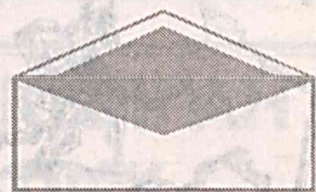

ХАТ—ХАЁТ КЎЗГУСИ

МАКТУБЛАРДА ДАВР НАФАСИ

«Адолат» газетаси тахририятига кунига бир нечта хат-хабарлар, шикоят ва аризалар келиб туради. Мақбулларнинг кўпчилигида истиқлол туфайли юз берган буюк ўзгаришлар, эришилган ютуқлар, юзага келган ташаббуслар, катта бунёдкорлик ишларини амалга ошираётган фидойи инсонлар ҳақида сўз юритилади. Кўпчилик хабар, мақола, репортаж, лаҳза, интервью, очерклар жойлардаги муаллифларимиз йўллаган хатлар орқали бизга келган.

Биз уларни газетамизда мунтазам чоп этиб турганимизни сиз ҳурматли газетхонлар яхши биласиз. Тахририятимиз йил бошидан бери, яъни беш ой мобайнида республикамизнинг турли ҳудудларида яшовчи муштарийлардан жами 200 дан зиёд хат-хабар олди. Уларнинг аксарияти, яъни юздан ортигидан фойдаланилди.

Бундан ташқари тахририят жойларда рўй бераётган камчиликлар, қонунбузарликлар ҳақида ҳам кўпалаб шикоятлар оляпти. Уларнинг бир қисмини биз жойларга юбориб, қўйилган масалаларнинг ижобий ҳал бўлишига эришяпмиз. Айримларини тахририят ходимлари ўрганиб, мақолалар тайёрлашмоқда. Хусусан, жорий йилнинг беш ойи ичида тахририятга 100 дан шикоят ва аризалар келди. Шундан 50 дан ортиғига мутасадди ташкилотлар ва маъсул ўртоклардан масала ҳал этилганлиги ҳақида жавоблар олдик.

Шикоят ва аризалар асосида ўнга яқин мақола тайёрланди. Қўйида тахририятимизга келган мақбуллар асосида тайёрланган саҳифани эътиборингизга ҳавола этамиз.

Қарор ва ижро

ТАБИАТНИ АСРАЙЛИК, ДЎСТЛАР!

Тошкент вилояти табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳаётининг бўлиб ўтган мажлисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 23 октябрдаги 405-сонли қарори қай даражада бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Мажлисда алоҳида таъкидлаб ўтилганидек, мажкур қорор асосида Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш Давлат қўмитасининг 2000 йил 15 ноябрдаги 24-сонли буйруғи билан қорхона ва ташкилотларда ишлатилаётган ва ишдан чиқиб, сақланаётган люминисцент (симобли) лампалар йўқлаштирилди. Йўқлама натижаларига кўра вилоят қорхоналарининг таркибига симоб моддаси бўлган люминисцент лампаларга бўлган йиллик эътиёжи 118 минг донани ташкил этиши маълум бўлди.

Бироқ шунга қарамадан ҳозирча қорхоналарда 47 минг донга яқин яроқсиз бўлиб қолган бундай лампаларнинг йиғилиб қолганлиги таъжубланарлиқдир.

Асосий истеъмолчилар-Олмалик тоғ металлургия комбинати, Ўзбекистон металлургия заводи, Олмаликдаги «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Чирчиқ-Электромеханика» ишлаб чиқариш бирлашмаси «Ўзбекиммаш» очик турдаги хиссадорлик жамияти, «Трансформатор», «Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлар» хиссадорлик жамиятлари бўлиб, уларда катта миқдорда эски, ишга яроқсиз симобли лампалар тўпланиб қолган.

Қўрилган масала юзасидан қарор қабул қилинди. Унда симобли лампалар ва ускуналарни ишлаш ва сақлаш жараёнида

муносабати билан табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси тузилишида узок йиллар давомида ҳалол ва сидқидилдан меҳнат қилиб, буғунги кунда кексалик гаштини сураётган фахрийларга чексиз миннатдорчилик билдирилиб, уларга эсдалик совғалари топширилди.

Тақдирланган ветеранлар номидан сўзга чиққан Н. Маликов, М. Мирҳидоят, Д. Алимбаевлар Республика Президенти ва ўзлари ишлаб кетган жонахон меҳнат жамоасига қарияларга кўрсатилаётган бундай ғамхўрлик учун миннатдорчилик изҳор этдилар.

Маҳмуджон МҲДИНОВ, Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилоят Кенгаши иккинчи котиби, Табиатни муҳофаза қилиш вилоят қўмитаси маъсул котиби.

• Кўпни кўрган отахонлар билан бир пиёла чой устида чакчақлашиб суҳбатлашишнинг гашти ўзгача бўлади. Иш айни қизгин паллага кирган, бу ёқда гапла урим-йимни қизгин бораётган, даладада гўзага пухта ишлов берилаётган бир пайтда бу хайрли юмушлардан ортиб, кексаларнинг дуосини олиб, раҳматига мушарраф бўлишга нима етсин. Наманган вилоятининг Янгикўрган тумани ҳокими Зокиржон Мамажонов бунга муваффақ бўлмоқда. Тумандаги кўпмиллатли аҳоли орасида бўлиб уларнинг ҳол-аҳолидан хабар олмақда. Мустақиллигимиз боис жонахон Ватанимизда юз бераётган қувончли ўзгаришлардан уларни хабардор айлапти. Бундай учрашув ва қизгин мулоқот эса ўзбек ва қирғиз халқининг ўзаро аҳиллигини кучайтиришга, ҳамкорлигини янада юксалтиришга, тинч-тотув ҳаётни таъминлашга хизмат қилмоқда.

СУРАТДА: туман ҳокими Зокиржон МАМАЖОНОВ туманда истиқомат қилаётган ёши улуг қирғиз оқсоқоллари билан ўзаро суҳбатлашмоқда.

ВОРИСЛИК ҲУҚУҚИ

Ҳурматли «Адолат» газетаси тахририяти! Мен турмуш ўртоғим билан қарий 35 йил бира турмуш кечирдим. Болаларимизнинг бари воёга етган. Уллар жойли. Алоҳида яшадаи. Яқинда эрим юрак хуружидан вафот этдилар. Мен анча йилдан бери ишламай бола тарбияси, рўзгор юмушлари билан банд бўлганман. Айтингчи, эримдан қолган мерос энди қандай тақсимланади? Саодат СОЛХОВА, Тошкент вилояти, Зангиота тумани.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 25-моддасига асосан, эр ёки хотиннинг никоҳга қадар ўзларига тегишли бўлган, шунингдек, никоҳ давомида ҳада ёки мерос тариқасида олган мулклар, уларнинг ҳар бирларининг шахсий мулклари ҳисобланади. Оила кодексининг 23-моддасига асосан, эр-хотиннинг никоҳ давомида биргаликда ортиртган мулклар уларнинг умумий мулк ҳисобланади. Гарчи мулк эр ёки хотиннинг бири номига расмийлаштирилган бўлса-да, бу мулк эр-хотиннинг умумий мулк ҳисобланади. Масалан, эр-хотин биргаликда олган мулкни — автомашина эр номига рас-

қилинганидек, умумий мулкнинг тенг ярми эрики, тенг ярми хотинники ҳисобланади. Эр ёки хотин вафот этганида, ҳаёт бўлган эр ёки хотиннинг аризасига асосан, умумий мулкдан улуши ажратиб берилади. Нотариат тўғрисидаги қонуннинг 63-моддаси талабига асосан, умумий мулкдаги улушга бўлган мулк ҳуқуқи тўғрисида гувоҳнома берилади. Шу гувоҳномага асосан, гувоҳнома олган шахсда умумий мулкнинг ярмига эгаллик ҳуқуқи вуқуқига қаради. Умумий мулкнинг қолган қисми меросхўрлар ўртасида қонун талаби асосида тақсимланади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1143-моддаси талабидан келиб чиқиб, мерос қолдирувчи билан тузилган никоҳ мерос очилуғига қадар бекор қилинган бўлса ёки мерос очилуғига қадар 5 йил эр-хотин бирга яшамаганини исботланса, суднинг қарори билан ҳаёт бўлган эр ёки хотин қонун бўйича ворислик — меросхўрликдан четлатилиши мумкин. Лекин, бу четлатиш меросдан мажбурий ҳисса олиш ҳуқуқига эга бўлган эр ёки хотинга дахл қилмайди.

ЛУҚМА ЛОТЕРЕЯ КИМНИНГ ЎЙИНИ?

Сўнги вақтларда лотерея ўйини турлари кўпайиб бормоқда. «Оқ олтин», «Омад қувончи», «Бахтли воқеа» ва ҳоказолар. Айниқса, бозорларни айлансангиз бақир-чақир қилиб фуқороларни ўйинга жалб қилаётган яна бошқа турдаги пул тикиб ўйналади-ган ўйинлар кўнглингизни хира қилади.

Аслида, бундай пул ўйинлари инсонлар учун қандай наф келтирмоқда? Катта-ю кичикни катта иқдордаги ютуқни кўпга қиратиши мумкинлигига ишонтириб, маънавиятни уни-ти қўйишларига олиб келмапти? Маънавият деганда биз илм олиш, ҳунар ўрганиш ва ҳалол меҳнат орқали ўз оила-мизни, бола-чакамизни таъминлашни тушунамиз. Майли лотерея орқали катта пул ютиб олдик дейлик, лекин қанчадан-қанча инсонлар оиласи ризқидан қийиб тиккан пуллари-ни бир ўзингиз ютиб олиб ҳазм қила олармикансиз. Назаримда, ота-боболаримиз танқид остига олган судхўрлик-нинг бир тури эмасми бу? Катта ёшдаги ишқибозлар ют-маган тақдирда ҳам қизиқиш, ҳам дам олиш тариқасида ўйнаётганлар. Хали меҳнат қилиб, бир сўмининг қадрига етишга улгурмаган ёш болалар-чи?

«Чорсу» бозоридagi гўшт билан савдо қилувчи бўлимга қираверишда ҳам ана шундай лотерея сотилмоқда эди. Дик-қатимни «Омад қувончи» ни сотиб олаётган ўқувчи болалар тортиди. Узининг ҳам фарзандларим бор. Шу сабабли ин-дамай уяб кетолмадим.

Лотереяга пулни қаердан олдинглар? — сўрадим улар-дан.

Ойимиз оқват учун берган пулни йиғиб оляпмиз, — деди Сардор исмли 5-синф ўқувчиси.

Унинг жавобини эшитиб аччиқландим.

Ахир ёшлар, ўсадиған, ўқийдиган пайтингиз. Буна-қада касалга чалинасиз-ку?

Саволимга жавобан ўзини Илбс деб таништирган бола папкасидан 52 донга «Омад қувончи» ни олиб кўрсатди.

— Қаранг, шунча лотереяни ўйнаб, ютолмадик. Лекин барибир, бир кун албатта «Матиз» ютиб олам.

Ишонувчан, содда болаларнинг бу қизиқишини аянчи хол дейиш мумкин. Ахир ҳар ҳафтада улар сотиб оладиган лотерея пулига китоб сотиб олиш мумкин-ку! Ваҳоланки 52 та лотереяни пулга қанчадан бемалол дарслик китоблари-ю, мактаб формасини сотиб ола бўлади. Яқинда бир мак-табдаги мажлисда қатнашдим. Газета обунаси учун ота-наллардан бор-йўғи 150-200 сумдан пул йиғилганда баъ-зилар оғринишди. Уша ота-она фарзандининг оқватлари-ни қув қуроли учун берилган пулни беҳудага сарфла-наётганини билармикан. Очилиши айтганда, гап пулда эмас, балки турли рекламаларга умид, ёш болалар диққат-эти-борларини меҳнатсиз, бир зумда осонлик билан қўлга ки-ритиладиган саробий дунёга қаратишларидан қуянасан киши.

Келинлар, маърифат ҳамда савдо тизими раҳбарлари бир ёқадан бош чиқариб фарзандларимизни омадларни лотерея ютуқларидан эмас, балки ўқиш, ҳунар олиб, меҳ-нат қилиш орқалигина сиёб қўришга ўргатайлик. Ёшларни-мизни ўз манфаатини қўлаш, мол-дунёга ҳавас қўйишдек салбий иллатлардан сақлайлик. Токи улар онгда: «меҳнат қилмай шунча пулга ёки машинага эга бўлсам», деган ту-шинча пайдо бўлмасин.

Раъно МАХМУДОВА, Тошкент шаҳри.

МУШТАРИЙ ЭЪТИРОЗИ ЙОДЛАНМАГАН ТУЗЛАР ҚАЕРДАН КЕЛЯПТИ?

Яқинда Деновадаги «Бободехон» очик турдаги хиссадорлик жамияти бозори ҳудудида жойлаш-ган савдо дўконларининг биридан бир қилграмлик целлофан халтачага жойланган туздан ҳарид қил-ган эдим.

Уйга келган, хотинимдан маломатат қолдим. Унинг жа-раишига қараганда, тузнинг таркибидо ҳақ майда тош дей-сизми, қумга ўхшаш модда-ларми-ей, алламбало нарсалар бор экан. Тупна-тузук тай-ёрланмагган иссиқ оқватлар-нинг ҳам толими бузи қўла-япти. Энасиз котиб, туз қадокланган халтачадаги өзүларга қўз югуртираман. «Сурхондарё вилояти «Хўжайхон» туз кони-да ишлаб чиқарилиган ош тузи. Йодланган. Биринчи нав, соф оғирлиги 1 қилграмм. Май-даланиш даражаси №1, ГОСТ 13830-97» деб ёзилган халта-ча устига. «Хўш, яна нима ке-рак, хотин?» — дейман пакет-даги өзүвини кўрсатиб.

— Қозонга пакетдаги өзү-мас, ичидига туз қиради-ю, нега тушунмайсан, — зорлан-ди у яна. — Шунча қилиб, бола-чака бокқандан қўра, қўчада тиланчилик қилса ҳам топарди бир бурда нонини ўша қондагилар-у, шуни матоҳ деб сотаётганлар.

Дарвоқе, хотиним жаҳл у-стида гапирсада, ҳақ эди. Мен унга эътироз қилмадим. Одамлар ўқиб, бундай қаллоб-лардан хабардор бўлинлар. Биздек алданиб қолмасинлар, деган ниятда Сизларга ёздим.

Ў. БЕКМУРОВОД, Денов туманидаги Ш. Қобилов номида ширкат хўжалиги.

ТАХРИРИЯТДАН, Ҳур-матли ў. Бекмуровов! Ав-вало эл ташвишини йи-зга, қунончақлик билан бизга мактуб йўлла-ганингиз учун ташаккур. Хатингизда кўрсатганин-гиздек, айрим сохта тад-биркорлар туз қадок-лашга ҳам сукулиб кир-ганлари рости шекилли. Сиз таърифини келтир-ган халтадаги тузлар мингдан зиёд қиллометр «йул босиб» Тошкент бо-зорлари-ю, айрим дўко-ларда ҳам учраб қолаёт-гани хусусида гап-сўзлар бор. Ажабмас, мутасад-ди ташкилотлардаги маъсул жонаблар ҳам бу ҳақда эшитишгандир.

Мабодо, оштанган бўлсалар, ман ш ҳан-томага қўзлари тушгач, бирор чора қўришар, ахир. Сабр таги — сарик олтин, дейишди. Қани, кутайлик-чи!..

Зардали мактуб

САРСОНГАРЧИЛИКНИНГ ЧЕКИ КЎРИНМАЯПТИ

Ҳурматли «Адолат» газетаси Бош муҳаррири! Ме-нинг ушбу хатини газетангизда чоп этсангиз, де-ган умидда мактуб ёзмакдман, зора мушкулим осонашса. Гап шундаки, мендан Ислам Тўйчиев де-ган шахс 80 минг сўм қарз эди. Ундан қарзини яхшиликча ололмаганимдан сўн 2000 йил ноябрь ойида Ислам Тўйчиевни судга бердим. Суд ишни қўриб чиқиб, ишни менинг фойдамага ҳал қилди ва айбдордан пулимини ундириб берадиган бўлди.

Лекин суд ижрочилари қарорни ҳануз бажармай келиша-япти. Судга қатнайвериб чарчадим. Фойдаси бўлмагач, вилоят адлия божқармасига мурожаат этдим. Шундан сўн суд Ислам Тўйчиевга нисбатан қидирув эълон қилди ва 2001 йил март ойида ажрим чиқарди.

Ажримнинг нуқсаси Жомбой туман ички ишлар бўлимига юборилди. Лекин туман ички ишлар бўлими ходимлари аж-римни ҳануз бажармай келишмоқда. Судга борсам «мили-цияга бориңг», дейишади, милициядагилар эса «ахтараяп-миз» деб айтишади ҳолос.

Нахотки, мен 80 ёшли қарияга раҳми келмаса?! Ваҳо-ланки, қарияларни қадрлаш йилида жуда кўп ташкилотлар биздай отахонларга катта эътибор берапти. Жомбой ту-мани милиция ходимлари эса ўз вазифаларини бажармай мендай бир қарияни ранжитишмоқда. Сарсонгарчилиқнинг чеки бормикан?..

Карим ОТАМУРОВОД, Жомбой туман Улуғбек номида ширкат хўжалигининг Сарой қишлоғи.

• Кейинги йилларда Нуробод туманида қатор со-ҳалар каби гиламдўзлик ҳам тобора ривожланиб бор-моқда. Шу соҳани касби-корга айлантирган Музайяна Назарова ва Гулнора Махмарасуловлар тўқиган бир-биридан сержилло гиламлар кейинги пайтда ўтказил-ган қатор кўрик-танловларда муваффақиятли намои-иш этилиб, муносоиб рағбатлантирилди.

СУРАТДА: Нурободлик гиламдўзалар Музайяна НАЗАРОВА билан Гулнора МАХМАРАСУЛОВЛАР янги махсулотини кўринишини кўздан кечиришмоқда.

Мавсум масъулияти

НАТИЖАЛАР ЧАККИ ЭМАС

Ғузор туманидаги «Ғузор» наслчилик Кооператив ширкат хўжалиги яй-ловларидо 42 минг бошдан зиёд қўй-қўзи боқилапти. Чорвадорлар амал-даги йилда 22 минг 431 бош совиқидан тўл олиш учун мавсум олдидан катта тайёргарлик ишларини олиб бордилар.

Шу туфайли ҳам натижаларимиз ёмон эмас, — дейди хўжалик бош зоотехниги Чўли Жўраев. — Ҳозиргача совиқларнинг асосий қисмидан тўл олинди. Яйловла-римизда йил серғин келиши туфайли ўт-ўлан мўл битди. Қувончли томони шунда-ки, ҳозир ҳар бош совиқ биттадан қўзи-ни эрғаштириб юриди. Барча отарлари-мизда чўпон-чўлиқлар учун хўжалик маъ-мурияти томонидан зарур шарт-шароит-лар муҳайё этилган. Мақсадимиз совиқлар бош сонини 40 минг бошга ет-казишдан ибор.

Хўжалик чорвадорлари ўтган йили дав-латга 367 тонна гўшт 2809 донга қоракўл тери, 409 центнер жун сотиб, 14 миллион

139 минг сўм соф фойда олишган эди. Амалдаги йилда ҳам хўжалик меҳнат аҳли-нинг ниятлари катта. Шу сабабли қўй-қўзилар сонини 60 минг бошдан ошири-шга, яъни соф фойдани эса 50 миллион сўмга етказишга ҳаракат қилишаётир.

— Хўжалик йилида муваффақиятлари-миз яхши бўлса бўлсин, жунни қайта иш-лаш Ҷўраевлар очмоқчимиз, — дейди Чўли ака Жўраев. — Бу биринчидан хўжалиги-миз иқтисодини кўтаришга қанот бўлса, иккинчидан қишлоқларимиздаги 40 нафар ишсиз фуқароларни ижтимоий фойдали меҳнатга йўналтиришга имкон яратди.

Комил САХАТОВ, «Адолат» муҳбири.

Газетхон шўҳоми

ҚЎЙИБ БЕРИНГ, ЯНГАЛАР

Орзулари синган киз Орзулари сўнган киз. Бу дунёдан бош олиб кетдилари келган киз.

Хаттоки, ўзиндан ҳам Севганининг сир тутиб, дунёда ягонаданг яшадиган севги кутиб.

Ич-ичинда сақладиган ўнга бўлган меҳрининг Лекин. Аёнинг шумикан— Айтилмадиган севгинини.

Энди эса ёр-ёрлар Эгилгайди қалбнинг. Сен жингига йиғлайсан, Кимса билмас дардингни.

Шафқат қилин, янгалар, Йўл бериңлар бир нафас. Бу дунёда топганин, Сўнги бор бир кўрса бас... Шокиржон АББОР ўғли.

Рассом табассуми

Самарқанд транспорт прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси. Т. ОСТОНОВ, транспорт Ички ишлар бўлими терговчиси.

— Раис бобо, нима бало ёмғир билан бегона ўт уруғи ёғаяптими, дейман. Ўтлар тобора кўпайиб кет-япти... Абдурашул ҲАКИМОВ чизган расм.

